

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Cob/86/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120208015
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mgr. Miriam Plavčáková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1120208015.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Mgr. Miriam Plavčákovvej a členov senátu JUDr. Evy Fulcovej a JUDr. Blanky Malichovej, v právnej veci žalobcu: L.. M. X., P., so sídlom P. XX, V., IČO: 31 813 852, zastúpeného: Mgr. Alica Mendlová, advokát, so sídlom Riečna 2, Bratislava, proti žalovanému: Carlton Property, s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 3, Bratislava, IČO: 36 860 492, zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, o zaplatenie 553,88 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č.k. B1-26Cb/57/2020-282 zo dňa 24.08.2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie Mestského súdu Bratislava III č.k. B1-26Cb/57/2020-282 zo dňa 24.08.2023 v časti jeho II. a III. výroku potvrdzuje.

II. Žalovanému súd proti žalobcovi priznáva nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie prvým výrokom zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania, druhým výrokom konanie zastavil a tretím výrokom rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému priznal nárok na ich náhradu voči žalobkyne vo výške 100 %.

2. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol nárok žalobkyne na zaplatenie v záhlaví tohto rozhodnutia špecifikovanej istiny s príslušenstvom titulom nezaplatenej odmeny notára za úkony notárskej činnosti.

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v časti druhého a tretieho výroku okrem uvedenia skutkových okolností a právnych východísk odôvodnil nasledovne:

„5. Podľa tvrdení žalobkyne žalobou uplatnený nárok predstavuje odmenu za úkony notárskej činnosti, ktoré mala vykonať v prospech žalovaného, a to v podobe osvedčenia priebehu valného zhromaždenia žalovaného, osvedčenia odpisu (fotokópie) listín, vydania výpisu notárskej zápisnice, uloženia textu notárskej zápisnice a zistenia totožnosti osoby.

6. Súd musel pri svojom rozhodovaní zohľadniť tú skutočnosť, že výkon notárskej činnosti je podľa zákona (podľa § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku) výkonom verejnej moci, čo vo svojej rozhodovacej činnosti zvýraznil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (k tomu viď napr. jeho uznesenie z 30. marca 2023, sp. zn. 4Obdo/18/2022). Úkony, ktoré notár vykonáva pri výkone notárskej činnosti, a ktoré zákon jednoznačne označuje ako notársku činnosť, sú výkonom verejnej moci.

6.1. Z tohto dôvodu právne vzťahy, do ktorých notár vstupuje pri výkone verejnej moci so žiadateľom o úkon notárskej činnosti, sú vzťahmi verejnoprávnymi a nie súkromnoprávnymi (keďže k ním nedochádza na zmluvnom podklade). Ak v súvislosti s výkonom verejnej moci notárom (s výkonom notárskej činnosti) vzniknú notárovi nejaké nároky (napr. nárok na odmenu), ide o nároky verejnoprávne a nie o nároky súkromnoprávne.

7. S poukazom na žalobkyňou predloženú faktúru a tam uvedené úkony súd uvádza, že - osvedčenie o priebehu valného zhromaždenia podľa § 61 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. b/ Notárskeho poriadku),

- osvedčenie zhody odpisu alebo fotokópie s listinou podľa § 56 ods. 1 písm. a/ Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. b/ Notárskeho poriadku),
- vydanie notárskej zápisnice podľa § 47 Notárskeho poriadku v spojení so zistením totožnosti osôb podľa § 48 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. a/ Notárskeho poriadku),
- uloženie textu notárskej zápisnice do registra listín podľa § 73k ods. 2 Notárskeho poriadku zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. d/ Notárskeho poriadku),
- vydanie výpisu z obchodného registra zákon jednoznačne vymedzuje ako výkon notárskej činnosti (podľa § 3 ods. 1 písm. e/ Notárskeho poriadku).

7.1. Z uvedeného prehľadu je zjavné, že nároky, ktoré si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému žalobou, sú nárokmi, ktoré mali vzniknúť v súvislosti s výkonom verejnej moci žalobkyňou (s výkonom notárskej činnosti). Tieto nároky, keďže majú svoj pôvod a základ vo výkone verejnej moci, sú tak nárokmi verejnoprávnymi. Súd nemôže súhlasiť s argumentáciou žalobkyne (a musí ju ako nesprávnu odmietnuť), že poskytovala žalovanému služby, čo by malo navodiť súkromnoprávny (zmluvný) charakter nárok. Zo zákonného znenia je zjavné, že to, čo žalobkyňa označuje pod pojmom „služby“, v skutočnosti predstavuje výkon verejnej moci.

8. V nadväznosti na uvedené súd poukazuje na to, že súdy v civilnom sporovom konaní prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory (rozhodujú o súkromnoprávných nárokoch), ako to vyplýva z ustanovenia § 3 C. s. p., nie je možné, aby súd rozhodoval v civilnom sporovom konaní o inom ako súkromnoprávnom nároku, t. j. o nároku vyplývajúceho priamo z výkonu verejnej moci (o verejnoprávnom nároku), s výnimkou prípadu, ak v osobitnom predpise nie je uvedené, že aj iný ako súkromnoprávny spor má rozhodovať civilný súd (k tomu viď ustanovenie § 4 C. s. p.).

8.1. V danom prípade však táto výnimka naplnená nie je, keďže Notársky poriadok výslovne neupravuje, že by si mohol notár (v posudzovanej veci žalobkyňa) svoje nároky súvisiace s výkonom verejnej moci uplatňovať v civilnom sporovom konaní, čo znamená, že pre rozhodnutie o verejnoprávnom nároku žalobkyne vyplývajúcej z verejnoprávneho vzťahu nemá civilný súd právomoc.

9. Pokiaľ žalobkyňa vo vyjadrení z 28. júna 2023 argumentovala, že nároky notárov sú predmetom rozhodovacej činnosti súdov, žiadne zo súdnych rozhodnutí v ňom neoznačila. Navyše je nutné rozlišovať situácie, kedy notár vstupuje do súkromnoprávných vzťahov, kedy na spory z nich vyplývajúce je daná právomoc súdov, od situácií, kedy notár vykonáva notársku činnosť ako štátom splnomocnená osoba vo vrchnostenskom postavení voči jednotlivcovi v rámci výkonu verejnej moci (keďže tam vzťah notár - jednotliviec nie je rovnocenný, ako to vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku), ako je tomu v predmetnej veci.

9.1. Tu súd nemôže akceptovať argumentáciu žalobkyne, že ako notárka má podľa Notárskeho poriadku nárok na odmenu, keďže z pojmu „odmena“ nemožno vyvodiť súkromnoprávny (zmluvný) charakter tohto nároku, ktorý má nepochybne svoj pôvod vo verejnoprávnom vzťahu pri výkone verejnej moci. V tomto smere súd poukazuje na to, že postavenie notára je v mnohom podobné postaveniu súdneho exekútora, ktorý má podľa Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti nárok na odmenu a náhradu výdavkov (§ 197). Uvedené však neznamená, že súdny exekútor vystaví na svoju „odmenu“ faktúru, ktorej úhrady sa bude domáhať v súdnom konaní, ako to urobila žalobkyňa. Čiže aj v tomto smere je argumentácia žalobkyne nesprávna. Rovnako tak sa musí vyjadriť k tomu, že nie je správny prístup žalobkyne, ktorá sa snaží prezentovať, že zastavením konania jej súd odníme možnosť uplatňovať si svoje nároky, o tento nárok sa žalobkyňa „pripravila“ sama, keď od osoby, v prospech ktorej vykonávala notársku činnosť, už priamo v rozhodnom čase (t. j. pri realizovaní jednotlivých úkonov notárskej činnosti) nepožadovala úhradu odmeny za výkon verejnej moci (za výkon notárskej činnosti).

10. Keďže súd dospel k záveru, že nemá právomoc na prejednanie sporu, konanie ustanovenia § 161 ods. 2 C.s.p. zastavil.

....

12. Vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania súd uvádza, že z procesného hľadiska žalobkyňa zavinila zastavenie konania, keďže iniciovala konanie o nároku, o ktorom nebolo možné rozhodnúť v civilnom sporovom konaní.“

4. Vec v merite súd prvej inštancie právne posúdil podľa ustanovení § 3 ods. 1, § 47, § 48, § 56 ods. 1, § 61 Notárskeho poriadku a podľa § 3, § 161 ods. 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP).

5. Proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č.k. B1-26Cb/57/2020-282 zo dňa 24.08.2023 podala včas odvolanie žalobkyňa, ktorá namietala vydané uznesenie v časti jeho II. a III. výroku. Žalobkyňa

odvolacie dôvody podradila pod ustanovenie § 365 ods. 1 písm. b) /porušenie práva na spravodlivý proces/ CSP.

6. Žalobkyňa v podanom odvolaní argumentovala tým, že jej nie zrejmé, ako súd dospel k názoru o neprávomoci súdu, z dôvodu, že žalobkyňa je verejným činiteľom. Svojim právnym názorom súd absolútne odňal možnosť notára uplatňovať si svoje nároky prostredníctvom súdu. Keďže vydaná faktúra notárom nie je právnym titulom spôsobilým na začatie exekučného konania, notár by podľa názoru súdu teda nemal žiadnu možnosť vymôcť plnenia za ním poskytované služby. Je krajne neakceptovateľné, aby súd uviedol v odôvodnení napadnutého uznesenia, že žalobkyňa sa o nárok pripravila sama, pretože nepožadovala úhradu odmeny bezprostredne pri úkone.

7. Žalobkyňa tvrdila, že súdy bežne rozhodujú vo veciach nárokov notárov, a tieto sú predmetom rozhodovacej činnosti súdov. Skutočnosť, či žalobkyňa označila alebo neoznačila rozhodnutie súdu v obdobnej veci, nič nemení na skutočnosti, že súd pozná právo a má mu byť známa jeho rozhodovacia činnosť a ustálená právna prax.

8. Ak teda v tomto konaní súd konanie zastavil, výrazne sa podľa žalobkyne odklonil od rozhodovacej praxe súdov, pričom jej nebolo zrejmé z ktorých ustanovení a ktorého zákona dospel k tomuto právnemu záveru.

9. Žalobkyňa ďalej uviedla, že jej nie je zrejmé, ktoré ustanovenie ktorého zákona bráni notárovi ako slobodnému povolaniu domáhať sa svojich nárokov prostredníctvom súdu. Ustanovenia zákona uvádzané súdom a ich výklad súdom sa nedá podľa žalobkyne vyhodnotiť inak ako hrubé ohýbanie práva v neprospech žalobkyne.

10. Napriek postaveniu notára, ktoré vyplýva priamo z Notárskeho poriadku, má výkon notárskej činnosti niektoré charakteristické znaky podnikania, aj keď s určitým obmedzením (napríklad ak ide o ingerenciu štátu pri menovaní notárov, ďalej štátny dohľad nad činnosťou notárov, inštitucionálne prvky notárskeho úradu, činnosť súdneho komisára). Z hľadiska ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka treba preto notára (podobne ako advokátov) považovať za osobu podnikajúcu na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu. Napokon, podľa § 16 ods. 1 Notárskeho poriadku, notár vykonáva svoju činnosť pod vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť, čo sú znaky, ktoré sú viac príbuzné vymedzeniu podnikania než činnosti orgánu verejnej moci, u ktorých nie je zvyčajné, aby bolo ich postavenie v zákone vymedzované takýmito znakmi.

11. Žalobkyňa je notárkou poskytujúcou notárske služby na základe Notárskeho poriadku, menovaná za notárku Ministrom spravodlivosti SR. Žalovaný si u žalobkyne objednal notárske služby a to konkrétne vyhotovenie notárskej zápisnice zo dňa 25.07.2017 o priebehu valného zhromaždenia žalovaného (Notárska zápisnica N 803/2017, NZ 25691/2017 - osvedčenie priebehu valného zhromaždenia spoločnosti Carlton Property, s.r.o. zo dňa 25.07.2027). Tvrdila, že objednávateľom bola spoločnosť Carlton Property, s.r.o. prostredníctvom konateľov W. U. a K. M..

12. Žalobkyňa uviedla aj argumenty k oprávnenosti jej nároku na zaplatenie odmeny tvrdiac, že riadne a včas si splnila všetky povinnosti týkajúce sa poskytnutia požadovaných notárskych úkonov, začo jej v zmysle vyhlášky MS SR o odmenách a náhradách notárov patrí odmena. Žalobkyňa teda riadne vystavila faktúru č. 3312017 na sumu 553,88 Eur so splatnosťou 08.08.2017. Poukázala na to, že v zmysle § 95 ods. 1 notárskeho poriadku jej za vykonanú činnosť notára patrí odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času, ktoré tvoria príjem notára.

13. Bez ohľadu na to, že notár je verejným činiteľom, nie je jednak platený štátom a svoju činnosť vykonáva ako samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá podniká v súlade s právnymi predpismi. Na rozdiel od činnosti notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, v ktorom notár vydáva aj rozhodnutia, ktoré zahŕňajú aj jeho odmenu za činnosť notára, vykonáva aj iné činnosti, pri ktorých notár koná ako poskytovateľ notárskych služieb, za čo vystavuje faktúry a je daňovým poplatníkom v zmysle zákona o dani z príjmov a zákona o DPH, je poisťencom zdravotnej poisťovne i sociálnej poisťovne. Notárska činnosť je teda kombináciou podnikateľskej činnosti ako slobodného povolania a verejnej činnosti. Za svoje činnosti mimo činnosti súdneho komisára, teda notár nemôže vystaviť iný titul ako faktúru, čo žalobkyňa aj vykonala, tak ako jej ukladá zákon o dani z príjmov a zákon o DPH.

14. Žalobkyňa na podporu svojej argumentácie poukázala na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora zo dňa 15.03.2018 vo veci C-575/16, Európska komisia proti Českej republike, z ktorého podľa žalobkyne: - z bodu 107 vyplýva, že súdny dvor rozhodol, že činnosť spočívajúca v spisovaní verejných listín o právnych úkonoch takto zverená notárom nevykazuje ako taká priamu a špecifickú spojitosť s výkonom verejnej moci v zmysle čl. 51 prvého pododstavca SFEU (obdobne ako najmä rozsudky Komisia verzus Belgicko C-47/08, EU:C:2011:334, bod 92, a zo dňa 01.02.2017, Komisia verzus Maďarsko, C-392/15, EU:C:2017:73, bod 120)

- z bodu 111 vyplýva, že ohľadne služieb právneho poradenstva, zastupovania účastníka v určitých prípadoch, spisovanie súkromných listín a spracovanie právnych rozborov, ktoré môže notár v súlade s § 3 ods. 1 Notárskeho poriadku poskytovať v súvislosti so svojou činnosťou, už Súdny dvor judikoval, že takéto činnosti nie je možné považovať za účasť na výkone verejnej moci, aj keď ich notár vykonáva na základe zákonnej povinnosti (v tomto zmysle ako rozsudky zo dňa 24.05.2011, Komisia verzus Rakúsko, C-53/08, EU:C:2011:338, bod 104, a zo dňa 01.12.2011, Komisia verzus Holandsko, C-157/09, nezverejnený, EU:C:2011:794, bod 72, a citovaná judikatúra).

15. Podľa žalobkyne napadnuté rozhodnutie navodzuje dojem, že za služby notára sa nemusí platiť, nakoľko si notár nemá svoj nárok ako vymôcť. To, že zákon zakotvuje vo svojich ustanoveniach nárok notára na odmenu ešte neznamená, že notár nepodlieha aj pod pôsobnosť ostatných zákonov (daň z príjmu) a že nemusí vystavovať daňový doklad.

16. Poukázala na to, že v zmysle zákona o DPH, § 72 ods. 1 písm. a), platiteľ je povinný vyhotoviť faktúru podľa tohto zákona pri dodaní tovaru alebo služby s miestom dodania v tuzemsku inej zdaniteľnej osobe alebo právnickej osobe, ktorá nie je zdaniteľnou osobou. V časti poskytovania notárskych služieb mimo postavenia súdneho komisára, nemá notár postavenie súdu, ale iba postavenie slobodného povolania a teda v tejto časti nevystavuje o svojej odmene rozhodnutia, ale bežné faktúry - teda daňové doklady. V súvislosti s daňovými a odvodovými povinnosťami sa výkon slobodného povolania až tak nelíši od podnikateľskej činnosti podľa živnostenského zákona. To znamená, že aj notári sú povinní sa po pridelení identifikačného čísla ďalej prihlásiť na Daňovom úrade SR k platbe daní, Zdravotnej poisťovne a Sociálnej poisťovne. Súd vyslovením svojho právneho názoru vylúčil možnosť notára domôcť sa svojich práv a nárokov za poskytnuté služby z notárskej činnosti, čo by znamenalo, že notár by bol odkázaný vykonávať svoju činnosť notára mimo súdneho komisára zadarmo, čo je neakceptovateľné. Súd vôbec nevzal do úvahy rôzne režimy pri výkone činnosti notára, a preto dospel k nesprávnemu právnemu záveru. Napadnutým rozhodnutím súd odňal žalobkyni možnosť konať pred súdom, právo na spravodlivý súdny proces a možnosť domáhať sa svojich práv prostredníctvom súdu. Z uvedeného dôvodu podľa žalobkyne názor súdu nie je správny a žiadala, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril.

18. Ďalšie vyjadrenia súdu doručené neboli.

19. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

20. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

21. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

22. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

23. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite a v súlade so zákonom odôvodnil. Odvolací súd preto odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, s ktorým sa stotožňuje a s poukazom na § 387 ods. 2 CSP nepovažuje za potrebné závery, v ňom uvedené, opakovať.

24. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dopĺňa nasledovné:

25. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21.01.1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci,

vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29.05.1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.04.1993, II. ÚS 410/06) (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 736/2016 z 5. decembra 2017)

26. „107 Súdny dvor v tomto ohľadu rozhodl, že činnosť spočívajúca v sepisovaní verejných listín o právnych jednaniach takto svěřená notářům nevykazuje jako taková přímou a specifickou spojitost s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 51 prvního pododstavce SFEU (obdobně viz zejména rozsudky Komise v. Belgie, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 92, a ze dne 1. února 2017, Komise v. Maďarsko, C-392/15, EU:C:2017:73, bod 120).

111 Ohledně služeb právního poradenství, zastupování účastníků v určitých případech, sepisování soukromých listin a zpracovávání právních rozborů, které může notář v souladu s § 3 odst. 1 notářského řádu poskytovat v souvislosti se svou činností, již Súdny dvor judikoval, že takové činnosti nelze považovat za účast na výkonu veřejné moci, i když je notář vykonává na základě zákonné povinnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. května 2011, Komise v. Rakousko, C-53/08, EU:C:2011:338, bod 104, a ze dne 1. prosince 2011, Komise v. Nizozemsko, C-157/09, nezveřejněný, EU:C:2011:794, bod 72 a citovaná judikatura).“/rozhodnutie šiesteho senátu Súdneho dvora EÚ vo veci Európskej komisii proti Českej republike C-575/16 zo dňa 15.03.2018, ktorým SD EÚ rozhodol, že „Česká republika tím, že uložila podmienku štátnej príslušnosti pre prístup k povolaniu notára nesplnila povinnosti, ktoré pre ňu vyplývajú z článku 49 Zmluvy o fungovaní EÚ“

27. Podľa článku čl. 49 Zmluvy o fungovaní EÚ, v rámci nasledujúcich ustanovení sa zakazujú obmedzenia slobody usadiť sa štátnych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu. Zakazujú sa aj obmedzenia, ktoré sa týkajú zakladania obchodných zastúpení, organizačných zložiek a dcérskych spoločností štátnymi príslušníkmi jedného členského štátu na území iného členského štátu. Sloboda usadiť sa zahŕňa aj právo zahájiť a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, založiť a viesť podniky, najmä spoločnosti v zmysle druhého pododseku článku 54, za podmienok stanovených pre vlastných štátnych príslušníkov právom štátu, v ktorom dochádza k usadeniu sa, pokiaľ ustanovenia kapitoly o pohybe kapitálu nestanovujú inak.

28. Podľa článku čl. 51 Zmluvy o fungovaní EÚ, ustanovenia tejto kapitoly sa v členskom štáte nevzťahujú na činnosti, ktoré v tomto štáte súvisia, hoci len príležitostne, s výkonom štátnej moci. Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom stanoviť, že ustanovenia tejto kapitoly sa na určité činnosti nevzťahujú.

29. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), notárskou činnosťou je

- a) spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch (§ 46 až 54),
- b) osvedčovanie právne významných skutočností (§ 56 až 64),
- c) konanie vo veciach notárskych úschov (ďalej len "úschov") (§ 65 až 68),
- d) konanie vo veciach notárskych centrálnych registrov (§ 73a až 73k),
- e) činnosť osvedčujúcej osoby.

30. Podľa § 3 ods. 2 Notárskeho poriadku, ak tak ustanoví tento zákon alebo osobitný zákon, notár vykonáva aj ďalšie činnosti.

31. Podľa § 3 ods. 3 Notárskeho poriadku, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak, notár môže ako svoju osobitnú činnosť vykonávať funkciu mediátora a funkciu rozhodcu.

32. Podľa § 3 ods. 4 Notárskeho poriadku, listiny a osvedčovacie doložky (§ 56 ods. 2) vyhotovené v rámci notárskej činnosti (ďalej len "notárska listina"), ich osvedčené odpisy, potvrdenia a výpisy z notárskych centrálnych registrov a listiny vyhotovené pri činnosti podľa odseku 2 sú verejnými listinami.

33. Podľa § 4 ods. 3 Notárskeho poriadku, pri výkone notárskej činnosti má notár postavenie verejného činiteľa.

34. Podľa § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku, vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci.

35. Podľa § 5 Notárskeho poriadku, v súvislosti s výkonom notárskej činnosti môže notár fyzickým osobám a právnickým osobám (ďalej len "účastník")

- a) poskytovať právne rady,
- b) spisovať iné listiny,
- c) vykonávať správu majetku a zastupovať ich v súvislosti so správou ich majetku, ak zákon neustanovuje inak,
- d) poskytnúť zastupovanie v katastrálnom konaní.

36. Podľa Čl. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP), spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu.

37. Podľa § 3 CSP, sudy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

38. Podľa § 4 CSP, iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú sudy, len ak to ustanovuje zákon.

39. Právny vzťah medzi žalobcom ako postupníkom pohľadávky na zaplatenie poistného na zdravotné poistenie a žalovaným ako platiteľom tohto poistného je vzťahom verejnoprávnej povahy, ktorý nemožno podriaďiť pod vzťahy výslovne vypočítané v § 7 ods. 1 OSP (nejde o vzťah občianskoprávny, pracovný, rodinný, družstevný, obchodný, podnikateľský a hospodársky), ani pod vzťahy, na ktoré dopadá § 7 ods. 3 OSP (žiadny zákon neustanovuje, že o poplatku z omeškania s platením poistného na zdravotné poistenie rozhoduje súd). Vec, vyplývajúca z tohto verejnoprávneho vzťahu, preto sudy v občianskom súdnom konaní podľa tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku neprejednávajú a nerozhodujú. /Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 102/2011/

40. Žalobkyňa ako odvolateľka napadnutému rozhodnutiu v podanom odvolaní vytýkala najmä nepreskúmateľnosť jeho záverov a v nadväznosti na to porušenie jej práv na spravodlivý proces a odňatie možnosti konať pred súdom.

41. Vo všeobecnosti je potrebné uviesť, že notár vykonáva tri druhy činností, a to činnosť súdneho komisára v konaní o dedičstve, notársku činnosť (§ 3 Notárskeho poriadku) a ďalšie činnosti (§ 5 Notárskeho poriadku).

42. Výška odmeny notára za všetky vyššie uvedené činnosti je určená vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31/1993 Z.z. o odmenách a náhradách notárov.

43. V prípade odmeny notára ako súdneho komisára o tejto odmene rozhoduje súd uznesením (v konaní o dedičstve sú aj úkony notára ako súdneho komisára úkonmi súdu /napr. nález Ústavného súdu SR z 29. novembra 2007, sp. zn. I. ÚS 158/07/). V dôsledku toho je potom rozhodnutie o odmene notára ako súdneho komisára po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti riadnym exekučným titulom.

44. Čo sa týka odmeny za notársku činnosť (§ 3 Notárskeho poriadku) a ďalšie činnosti (§ 5 Notárskeho poriadku), v týchto prípadoch zákon neustanovuje oprávnenie notára, prípadne iného subjektu, vydať o odmene notára rozhodnutie, ktoré by sa mohlo stať exekučným titulom.

45. V konaní nebolo sporné, že činnosti, za ktoré si žalobkyňa žalobou vo veci samej uplatnila odmenu, patria pod obsah pojmu notárska činnosť, tak ako ju definuje § 3 ods. 1 Notárskeho poriadku.

46. Zásadný rozdiel v odmene notára za skôr označené činnosti je ten, že vo vzťahu k notárskej činnosti podľa § 3 Notárskeho poriadku je v ustanovení § 4 ods. 4 označeného zákona výslovne uvedené, že vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci. Uvedená charakteristika vo vzťahu k ďalším činnostiam podľa § 5 Notárskeho poriadku absentuje.

47. Predmetom konania je teda odmena notára za výkon verejnej moci. Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdom prvej inštancie, že vzťah, z ktorého nárok žalobkyne vznikol má verejnoprávny charakter, nakoľko tento charakter je zakotvený priamo v zákone (v § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku).

48. Nárok žalobkyne by vo všeobecnosti mohol byť spôsobilým predmetom civilného sporového konania iba v prípade, ak by mal súkromnoprávny charakter a súčasne by o ňom nerozhodoval iný orgán (§ 3 CSP), alebo v prípade, ak by to výslovne ustanovil zákon (§ 4 CSP).

49. V prejednávanej veci podľa odvolacieho súdu vzhľadom na verejnoprávny charakter sporu by mohol byť spor prejednávaný v civilnom sporovom konaní iba v prípade, ak by to ustanovoval zákon, čo sa však v prípade nároku žalobkyne nestalo.

50. Čo sa týka odvolacej argumentácie žalobkyne, táto podľa odvolacieho súdu neuviedla žiadne konkrétne argumenty, ktoré by závery súdu prvej inštancie akokoľvek spochybnili. Za takéto argumenty nemožno považovať tvrdenie, že sudy o takýchto nárokoch bežne rozhodujú.

51. Notárovi za vykonanú činnosť nepochybne patrí odmena, to však neznamená, že všeobecný súd má vždy právomoc o tejto odmene rozhodnúť. Všeobecný súd má nepochybne právomoc v civilnom súdnom konaní rozhodnúť o odmene notára za ďalšie činnosti podľa § 5 Notárskeho poriadku, pri ktorých zákonodarca nestanovil, že sa jedná o výkon verejnej moci. Toto však nemožno vzťahovať k notárskej činnosti podľa § 3 Notárskeho poriadku, kde zákonodarca verejnoprávny charakter ustanovil. Na tento charakter nemá žiaden právne relevantný vplyv skutočnosť, či žalobkyňa za vykonané úkony notárskej činnosti vystavila faktúru, alebo či vykonávanie činnosti notára napĺňa niektoré znaky podnikania.

52. Na verejnoprávnom charaktere notárskej činnosti nič nemení skutočnosť, že notár za vykonávanie činnosti vystavuje daňové doklady, prípadne platí DPH alebo iné štátom ustanovené odvody na verejné poistenie. Odvolací súd príkladmo poukazuje na vyššie citované Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.

apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 102/2011 s tým, že samotná skutočnosť, že určitý nárok na peňažné plnenie vyplýva zo zákona neznamena, že je oprávnený o ňom rozhodnúť súd v civilnom sporovom konaní.

53. K rozhodnutiu Európskeho súdneho dvora vo veci Európska komisia proti Českej republike vo veci C-575/2016, na ktoré žalobkyňa bez akéhokoľvek zdôvodnenia poukázala, odvolací súd uvádza, že už zo samotnej povahy veci vyplýva, že Európsky súdny dvor rozhodoval o súlade vnútroštátnej úpravy Českej republiky, konkrétne o ustanoveniach zákon č. 358/1992 Sb. o notárioch a jejich činnosti (notársky rád) s právom Európskej únie, konkrétne so Zmluvou o fungovaní EÚ, pričom ESD dospel k záveru „Česká republika tým, že uložila podmienku štátnej príslušnosti pre prístup k povolaniu notára nespĺnila povinnosti, ktoré pre ňu vyplývajú z článku 49 Zmluvy o fungovaní EÚ“. Je preto nepochybné, východiská, na ktorých dotknutý súd svoje rozhodnutie založil nie sú všeobecne aplikovateľné na každú posudzovanú otázku, prihliadnuc aj na odlišnú právnu úpravu v Českej republike, ktorá status notárskej činnosti ako výkonu verejnej moci nezakotvuje.

54. Ak žalobkyňa argumentovala ohýbaním práva, išlo iba o jej tvrdenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, pričom odvolací súd takýto nedostatok nezistil.

55. Ohýbaním práva sa podľa zákonnej definície, obsiahnutej v § 326a Trestného zákona rozumie také konanie sudcu, ktorý pri rozhodovaní jednak svojvoľne uplatní právo a zároveň tým iného poškodí alebo zvýhodní.

56. Samotná skutočnosť, že súd prvej inštancie nerozhodol podľa predstáv žalobkyne alebo aj rozhodol inak ako iný súd v obdobnej veci nemožno považovať bez ďalšieho za svojvoľné uplatnenie práva a za ohýbanie práva. Ak by tomu tak bolo, každý sudca, ktorého rozhodnutie bolo zmenené alebo zrušené by sa takéhoto konania dopustil, čo zjavne nezodpovedá obsahu označeného zákonného ustanovenia.

57. Nemožno súhlasiť ani s námietkou odvolateľky, že súd prvej inštancie vyslovením svojho právneho názoru vylúčil možnosť notára domôcť sa svojich práv a nárokov za poskytnuté služby z notárskej činnosti, čo by znamenalo, že notár by bol odkázaný vykonávať svoju činnosť notára mimo súdneho komisára zadarmo. Platná právna úprava vylučuje iba možnosť uplatniť si v civilnom sporovom konaní nárok na odmenu notára za úkony notárskej činnosti (§ 3 Notárskeho poriadku), nie však za ďalšie činnosti (§ 5 Notárskeho poriadku). Nie je ani pravdou, že notár by bol odkázaný vykonávať svoju činnosť notára mimo súdneho komisára zadarmo - vo vzťahu k činnostiam podľa § 3 Notárskeho poriadku má možnosť požadovať primeraný preddavok na odmenu (§ 95 ods. 3 Notárskeho poriadku) a vo vzťahu k činnostiam podľa § 5 Notárskeho poriadku si môže okrem možnosti požadovať preddavok na odmenu uplatniť nárok v civilnom sporovom konaní.

58. Odvolací súd dodáva, že účinný prieskum napadnutého rozhodnutia alebo konania jemu predchádzajúceho môže odvolateľ vyvolať len pomenovaním konkrétnych nedostatkov napadnutého rozhodnutia, resp. konania, ktoré mu predchádzalo. Odvolací súd je názoru, že žalobkyňa v podanom odvolaní neobsiahla takú argumentáciu, ktorá by bola spôsobilá spochybníť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

59. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

60. Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3: 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu nadriadeného súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).